

รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รหัสวิชา ว23101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เรื่อง การหักเหของแสง (1)

ครูผู้สอน

ครุรติรส

พงษาวดาร

ครูวัชรียา

เดชาสิทธิ์

เรื่อง

การหักเหของแสง

(1)

จุดประสงค์การเรียนรู้

1.อธิบายการหักเหของแสงผ่าน
ตัวกลางโปร่งใส

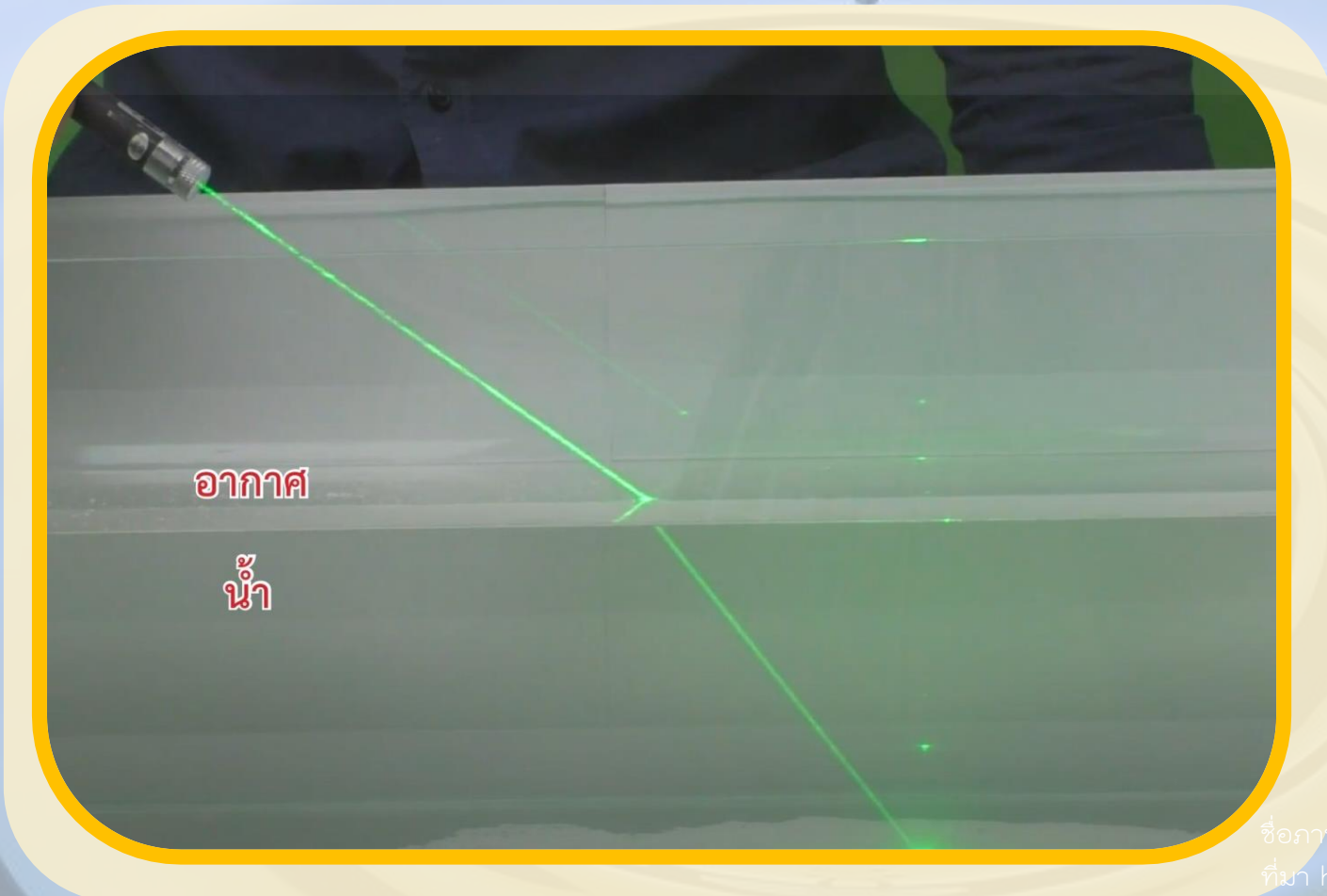

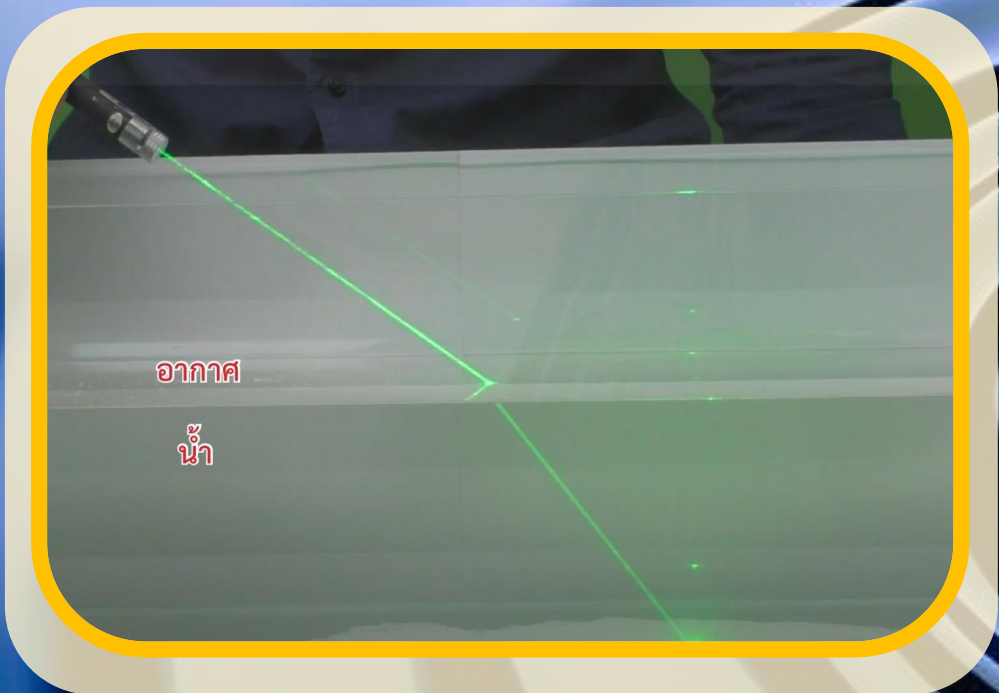
คำถามชวนคิด

Q คำถามชวนคิด

Q คำถามชวนคิด

อัตราเร็วของแสงในอากาศ
เทียบกับในน้ำ
เหมือนกันหรือแตกต่างกัน
อย่างไร

ใบกิจกรรมที่ 1

แสงเคลื่อนที่อย่างไร เมื่อผ่านตัวกลางต่างกัน

ดาวน์โหลดใบกิจกรรมได้จาก www.dltv.ac.th

ใบกิจกรรมที่ 1

แสงเคลื่อนที่อย่างไรเมื่อผ่านตัวกลางต่างกัน

จุดประสงค์

สังเกตและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างมุมตกกระทบและมุมหักเหเมื่อแสงเดินทางจากตัวกลางหนึ่งไปอีกตัวกลางหนึ่ง

วัสดุและอุปกรณ์

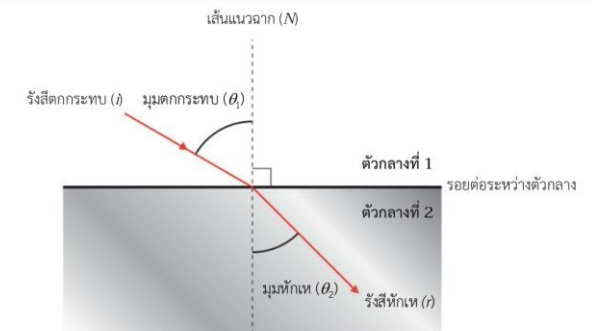
1. กล้องแสงพร้อมหลอดไฟฟ้า	1 ชุด
2. หม้อแปลงไฟฟ้าโวลต์ต่ำ	1 เครื่อง
3. แผ่นช่องแสง 1 ช่อง	1 แผ่น
4. สายไฟฟ้า	2 เส้น
5. แท่งพลาสติกใสทรงสี่เหลี่ยม	1 อัน
6. กระดาษขาว	1 แผ่น
7. ไม้บรรทัดวัดมุม	1 อัน
8. ไม้บรรทัด	1 อัน

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ตอนที่ 1 การเขียนรังสีของแสง

- ศึกษาข้อมูลต่อไปนี้

เมื่อแสงเคลื่อนที่ในตัวกลางที่มีอัตราเร็วต่างกัน เราสามารถศึกษาการหักเหของแสงได้จากการเขียนลูกศรแสดงรังสีของแสงแทนแนวการเคลื่อนที่ของแสงที่ตกกระทบและแสงที่หักเหจากรอยต่อตัวกลาง ดังภาพ โดยกำหนดปริมาณต่าง ๆ ดังนี้

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1

ใบงานที่ 1

แสงเคลื่อนที่อย่างไร
เมื่อผ่านตัวกลางต่างกัน

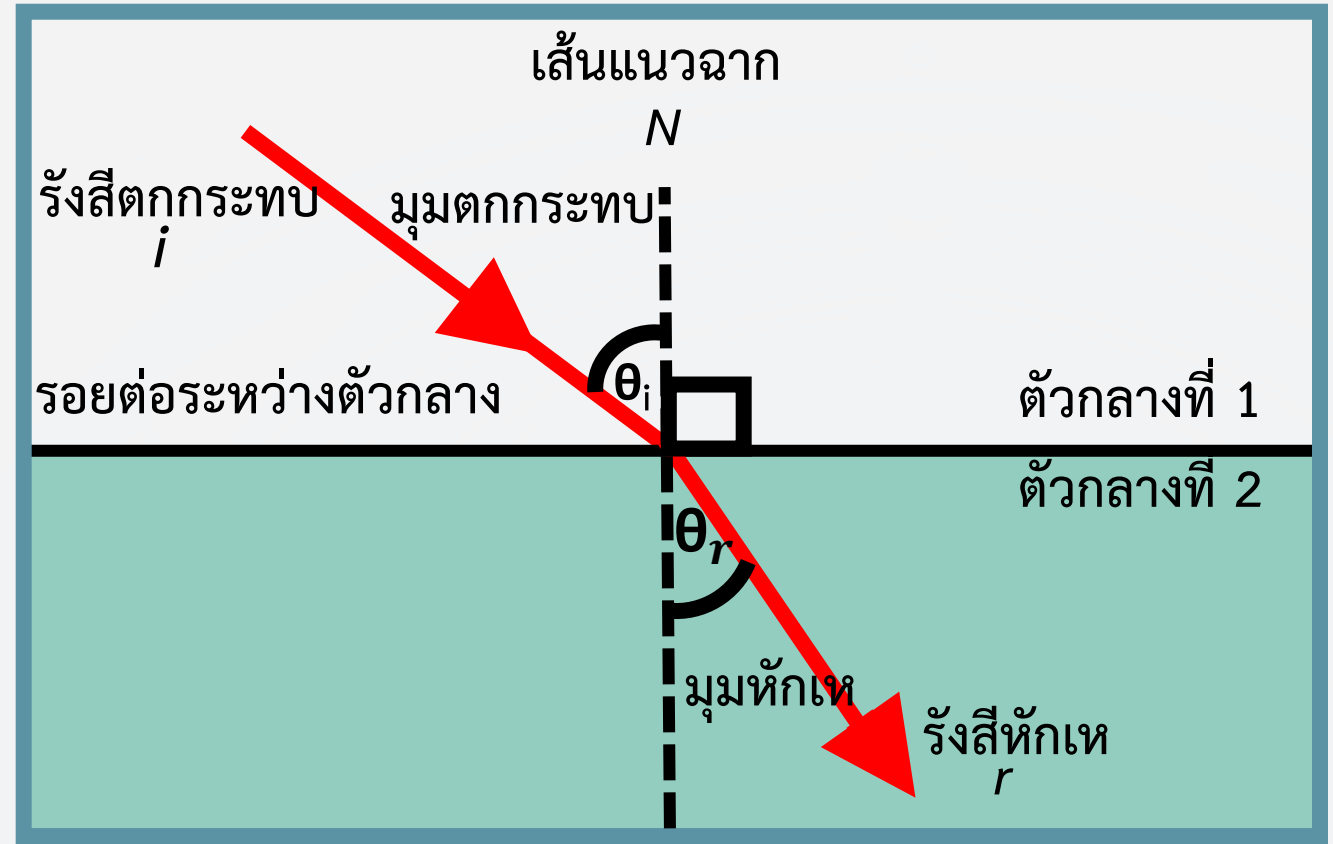
ดาวน์โหลดใบงานได้จาก www.dltv.ac.th

ใบกิจกรรมที่ 1

แสงเคลื่อนที่อย่างไรเมื่อผ่านตัวกลางต่างกัน

ก่อนเริ่มทำกิจกรรม

กิจกรรมตอนที่ 2 มีจุดประสงค์อะไร

สังเกตและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง

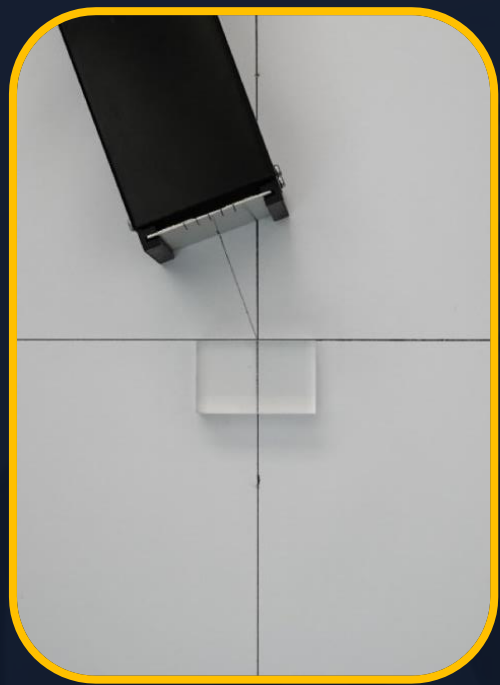
มุมตกกระทบและมุมหักเห

เมื่อแสงเดินทางจากตัวกลางหนึ่งไปอีกตัวกลางหนึ่ง

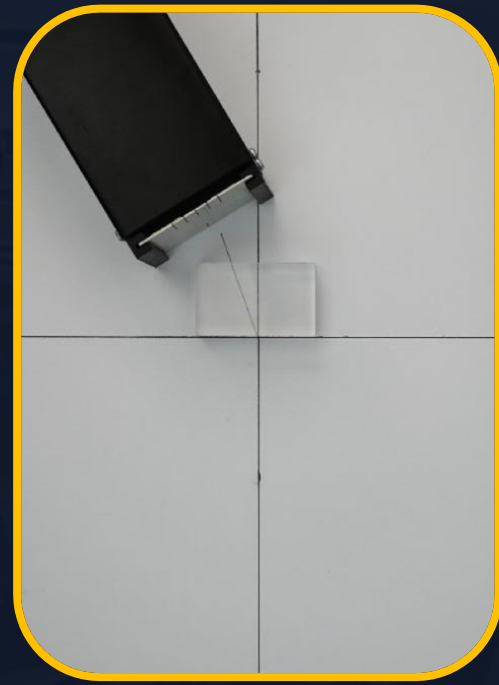

ใบกิจกรรมที่ 1

แสงเคลื่อนที่อย่างไรเมื่อผ่านตัวกลางต่างกัน

แสงเคลื่อนที่จากอากาศสู่พลาสติก

แสงเคลื่อนที่จากพลาสติกสู่อากาศ

ใบกิจกรรมที่ 1

บันทึกผลการทำกิจกรรม

แสงเคลื่อนที่อย่างไรเมื่อผ่านตัวกลางต่างกัน

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของมุมตกกระทบและมุมหักเห เมื่อแสงเคลื่อนที่จากอากาศเข้าไปในพลาสติก

มุมตกกระทบ (องศา)	มุมหักเห (องศา)
0	
20	
30	
40	

ใบกิจกรรมที่ 1

บันทึกผลการทำกิจกรรม

แสงเคลื่อนที่อย่างไรเมื่อผ่านตัวกลางต่างกัน

ตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ของมุมตกกระทบและมุมหักเห เมื่อแสงเคลื่อนที่จากพลาสติกออกสู่อากาศ

มุมตกกระทบ (องศา)	มุมหักเห (องศา)
0	
20	
30	
40	

ใบกิจกรรมที่ 1

แสงเคลื่อนที่อย่างไรเมื่อผ่านตัวกลางต่างกัน

ตัวกลาง	อัตราเร็วของแสง(m/s)
สุญญากาศ	3×10^8
อากาศ	3×10^8
น้ำ	2.25×10^8
เอทิลแอลกอฮอล์	2.20×10^8
สารละลายน้ำตาล ความเข้มข้น 50%	2.11×10^8
น้ำมันมะกอก	2.04×10^8
แท่งพลาสติกใส	2.00×10^8
แก้ว (light crown)	1.98×10^8
แก้ว (light flint)	1.90×10^8
แก้ว (heavy crown)	1.89×10^8
เพชร	1.25×10^8

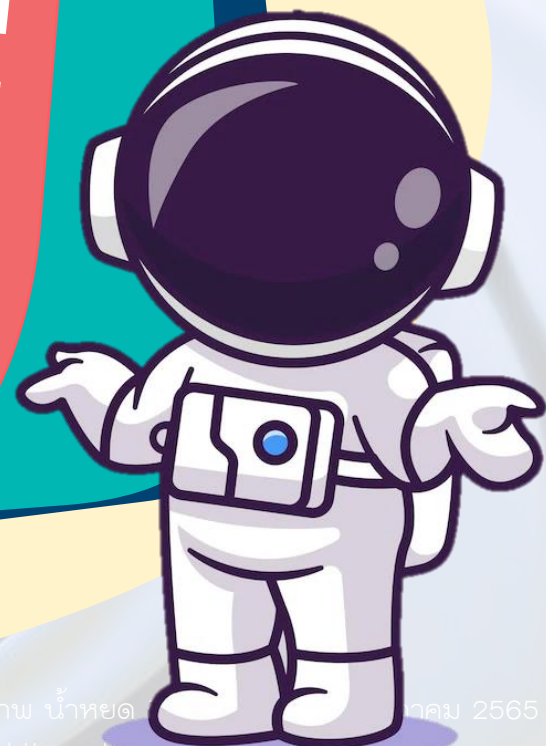

นำเสนอ

สิ่งที่ได้
จากการทำกิจกรรม

คำถามท้ายกิจกรรม

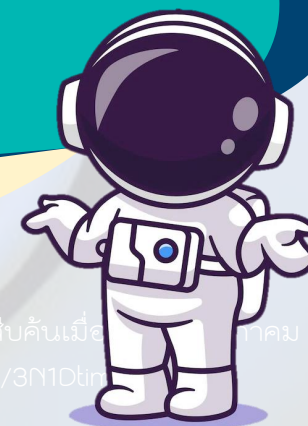

คำถามท้ายกิจกรรม

1. ถ้าให้แสงเคลื่อนที่จากอากาศไปยังพลาสติก อัตราเร็วแสงในตัวกลางเป็นอย่างไร มุมหักเหในพลาสติกเป็นอย่างไร เมื่อเทียบกับมุมตกกระทบในอากาศ

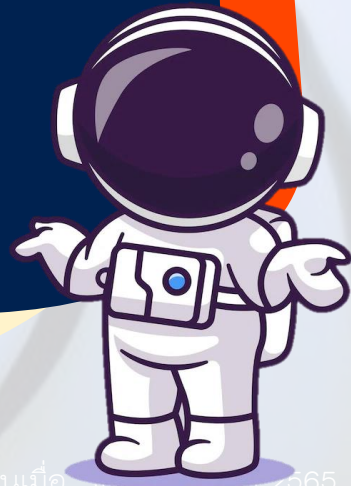
บันทึกผลการทำกิจกรรม

คำตอบ

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของมุมตกกระทบ และมุมหักเห เมื่อแสงเคลื่อนที่จากอากาศเข้าไปในพลาสติก

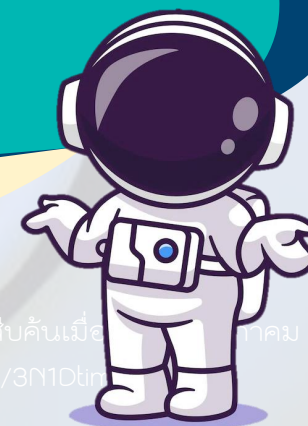
มุมตกกระทบ (องศา)	มุมหักเห (องศา)
0	0
20	14
30	22
40	27.5

คำถามท้ายกิจกรรม

2. เมื่อเพิ่มมุมตกกระทบในอากาศให้มากขึ้น
มุมหักเหจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร
และรังสีหักเหจะเบนจากแนวเดิมอย่างไร
เมื่อเทียบกับเส้นแนวฉาก

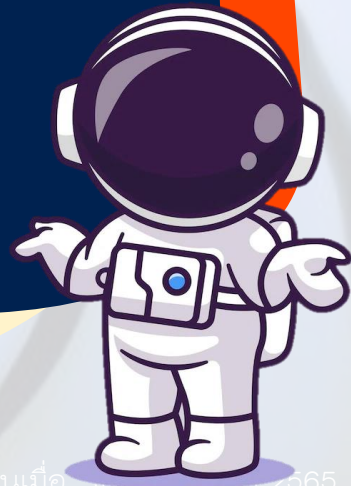
บันทึกผลการทำกิจกรรม

คำตอบ

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของมุมตกกระทบ และมุมหักเห เมื่อแสงเคลื่อนที่จากอากาศเข้าไปในพลาสติก

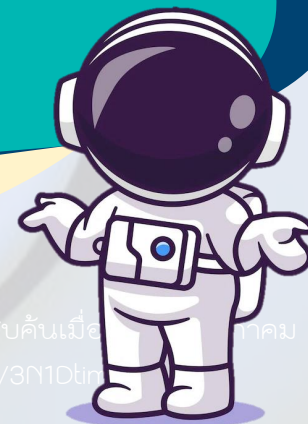
มุมตกกระทบ (องศา)	มุมหักเห (องศา)
0	0
20	14
30	22
40	27.5

คำถามท้ายกิจกรรม

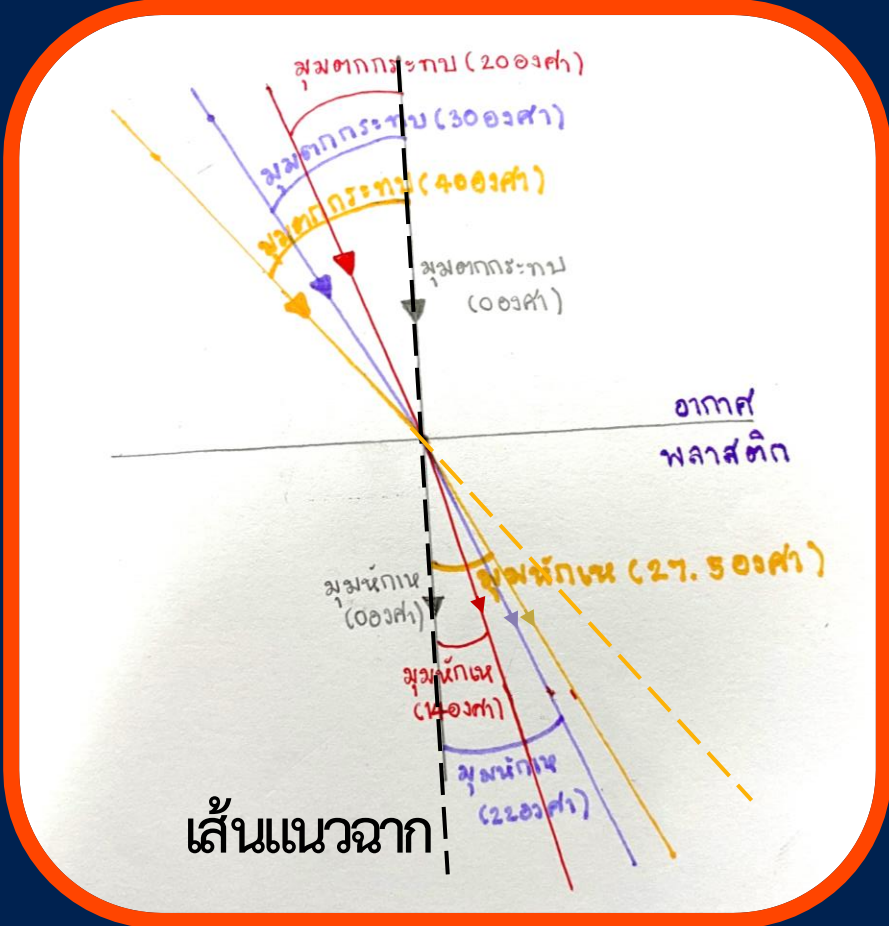

2. เมื่อเพิ่มมุมตกกระทบในอากาศให้มากขึ้น
มุมหักเหจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร
และรังสีหักเหจะเบนจากแนวเดิมอย่างไร
เมื่อเทียบกับเส้นแนวฉาก

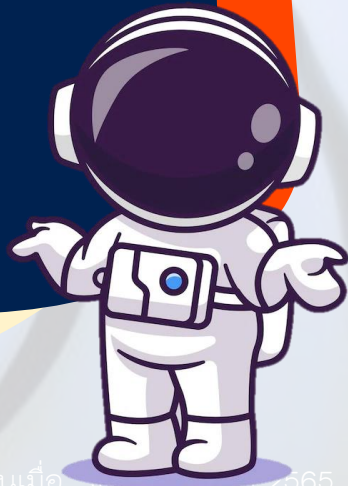

คำตอบ

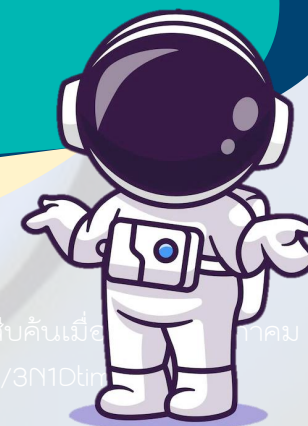
แสงเคลื่อนที่จากอากาศสู่พลาสติก

คำถามท้ายกิจกรรม

3. ถ้าให้แสงเคลื่อนที่จากพลาสติกไปยังอากาศ อัตราเร็วแสงในตัวกลางเป็นอย่างไร มุมหักเหในอากาศเป็นอย่างไร เมื่อเทียบกับมุมตกกระทบพลาสติก

บันทึกผลการทำกิจกรรม

คำตอบ

ตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ของมุมตกกระทบ และมุมหักเห เมื่อแสงเคลื่อนที่จากพลาสติกออกสู่อากาศ

มุมตกกระทบ (องศา)	มุมหักเห (องศา)
0	0
20	29
30	43.5
40	61

คำถามท้ายกิจกรรม

4. เมื่อเพิ่มมุมตกกระทบในพลาสติกให้มากขึ้น
มุมหักเหจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร
และรังสีหักเหจะเบนจากแนวเดิมอย่างไร
เมื่อเทียบกับเส้นแนวฉาก

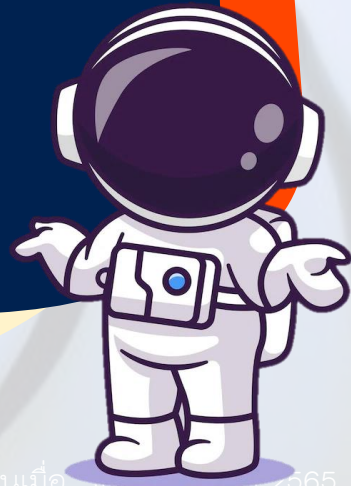
บันทึกผลการทำกิจกรรม

คำตอบ

ตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ของมุมตกกระทบ และมุมหักเห เมื่อแสงเคลื่อนที่จากพลาสติกออกสู่อากาศ

มุมตกกระทบ (องศา)	มุมหักเห (องศา)
0	0
20	29
30	43.5
40	61

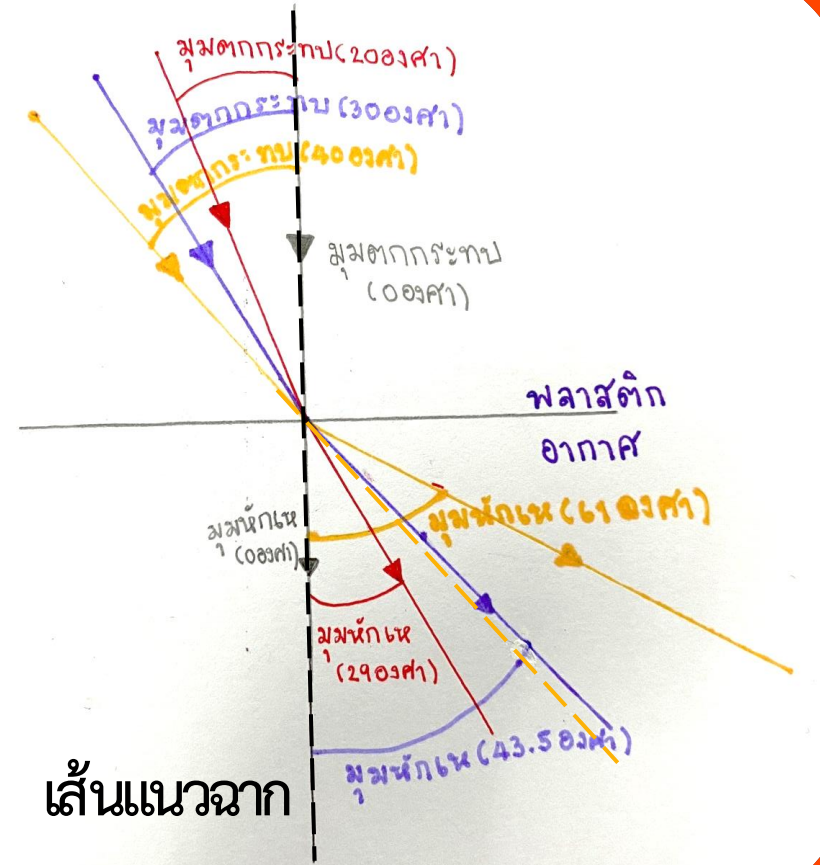
คำถามท้ายกิจกรรม

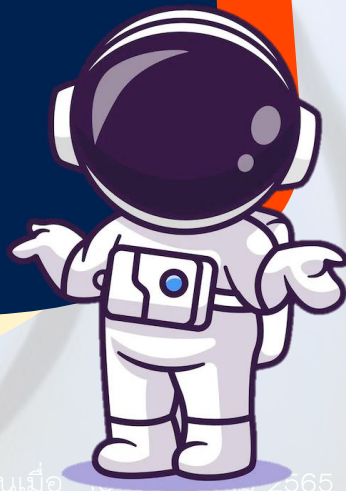
4. เมื่อเพิ่มมุมตกกระทบในพลาสติกให้มากขึ้น
มุมหักเหจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร
และรังสีหักเหจะเบนจากแนวเดิมอย่างไร
เมื่อเทียบกับเส้นแนวฉาก

Q A คำตอบ

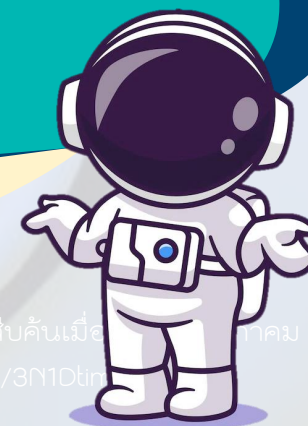
แสงเคลื่อนที่จากพลาสติกออกสู่อากาศ

คำถามท้ายกิจกรรม

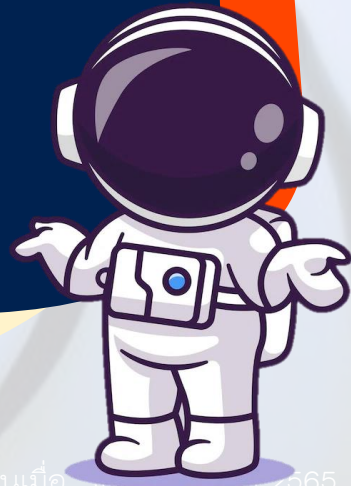
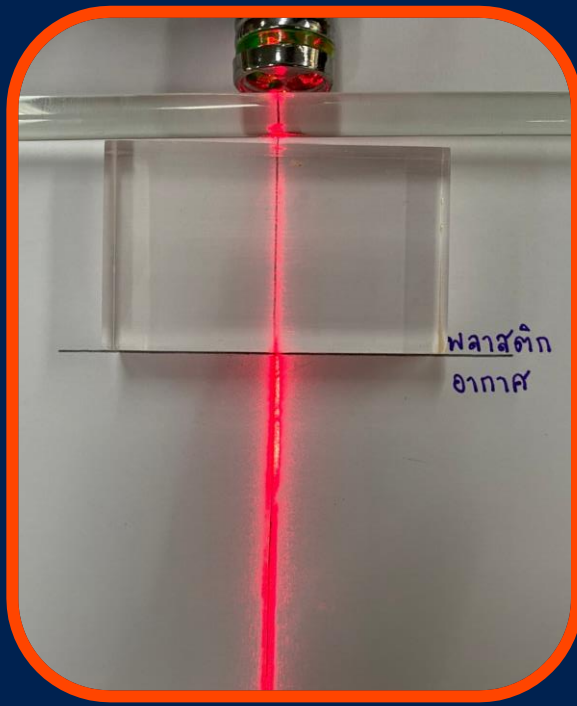
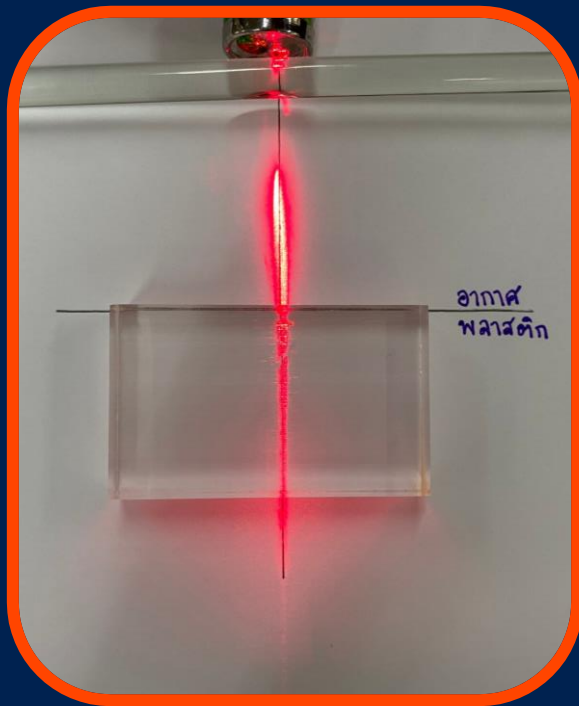
5. ในกรณีที่มุมตกกระทบเป็น 0 องศา
มุมหักเหเป็นเท่าไร

Q

A

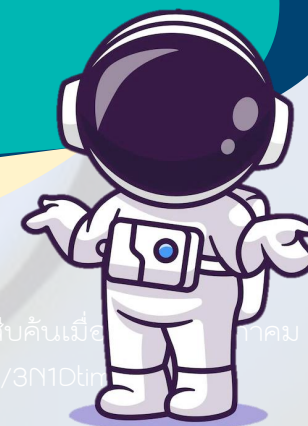
คำตอบ

คำถามท้ายกิจกรรม

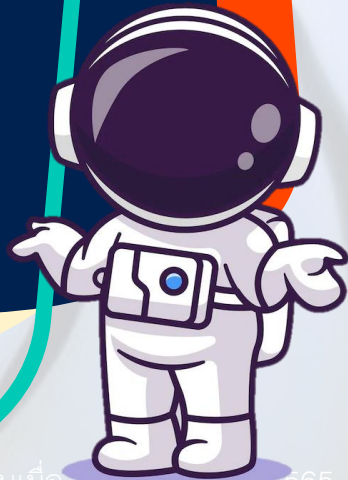
6. นักเรียนจะสรุป
ผลการทำกิจกรรมนี้ได้อย่างไร

คำตอบ

เมื่อแสงเคลื่อนที่จากตัวกลางหนึ่งไปยังอีกตัวกลางหนึ่ง
จะเกิดการหักเหของแสงขึ้น
บริเวณรอยต่อระหว่างตัวกลางทั้งสองนั้น
โดยอัตราเร็วของแสงจะเปลี่ยนไป

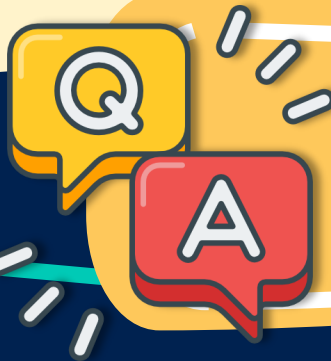

คำตอบ

ถ้าแสงเคลื่อนที่จากตัวกลางที่อัตราเร็วของแสงมากกว่าไปยังตัวกลาง
ที่อัตราเร็วของแสงน้อยกว่า
มุมหักเหจะน้อยกว่ามุมตกกระทบ
หรือรังสีเบนเข้าหาเส้นแนวฉาก
ยกเว้นมุมตกกระทบเท่ากับ 0 องศา รังสีหักเหเคลื่อนที่ในแนวเดิม

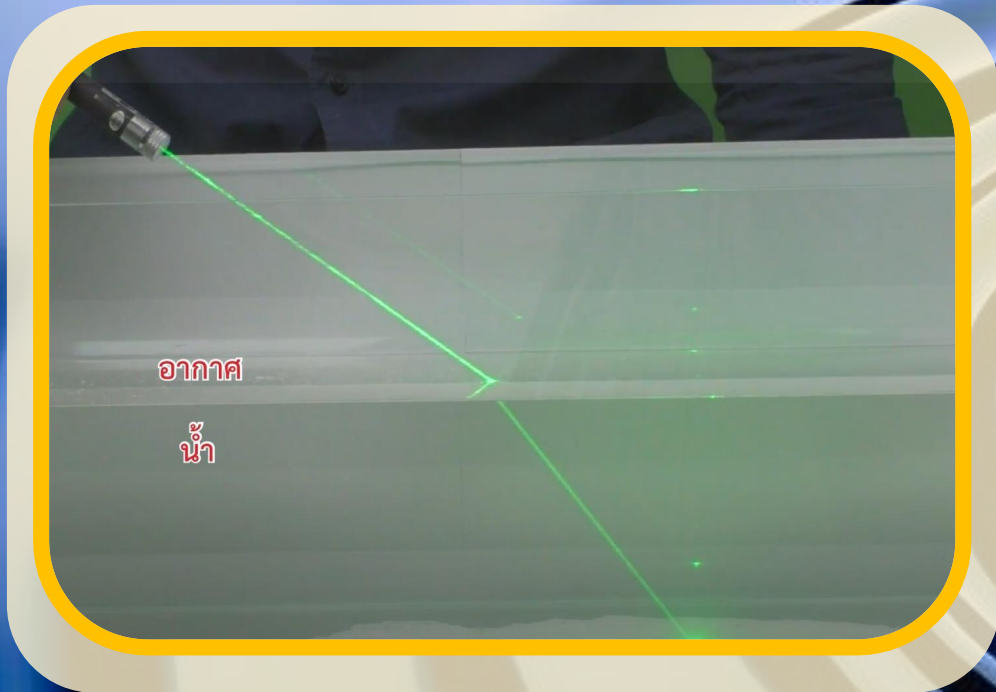

คำตอบ

ถ้าแสงเคลื่อนที่จากตัวกลางที่อัตราเร็วของแสงน้อยกว่าไปยังตัวกลาง
ที่อัตราเร็วของแสงมากกว่า
มุมหักเหมากกว่ามุมตกกระทบ
หรือรังสีเบนออกจากเส้นแนวฉาก
ยกเว้นมุมตกกระทบเท่ากับ 0 องศา รังสีหักเหเคลื่อนที่ในแนวเดิม

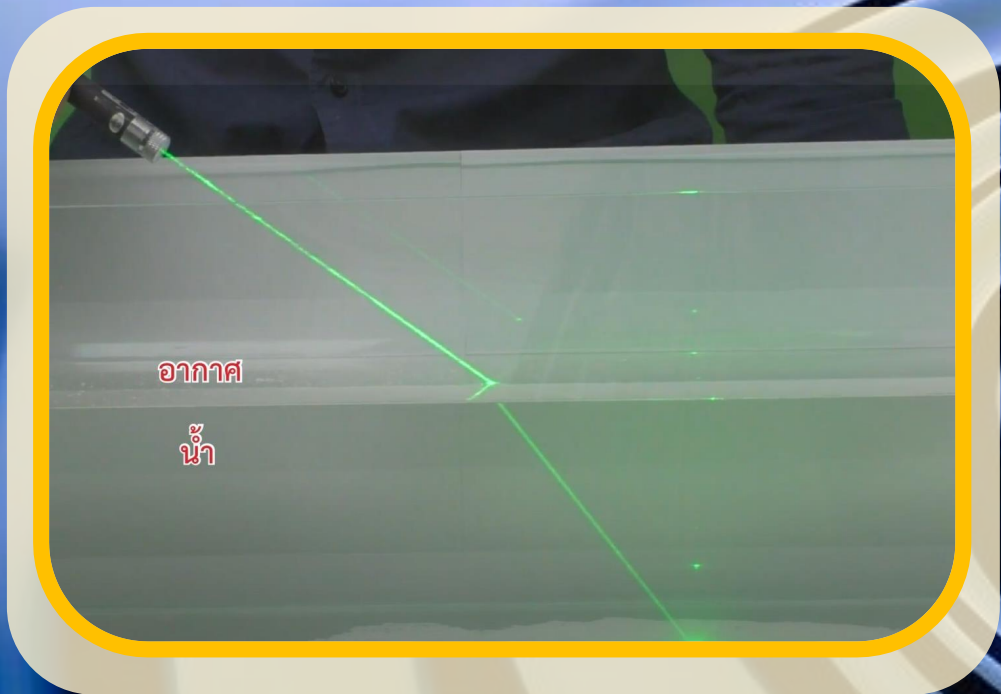

คำถามชวนคิด

เมื่อให้แสงเคลื่อนที่จากอากาศ
ไปยังน้ำแสงเปลี่ยน
ทิศทางการเคลื่อนที่ได้อย่างไร

คำถามชวนคิด

ถ้าให้แสงเคลื่อนที่ออกจากน้ำ
ไปยังอากาศ ทิศทางการ
เคลื่อนที่จะเป็นอย่างไร

ใบความรู้ที่ 1

การหักเหของแสง

ใบความรู้ที่ 1

การหักเหของแสง

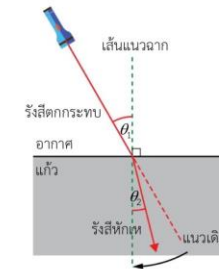
การหักเหของแสงเกิดเมื่อแสงเคลื่อนที่ผ่านตัวกลางหนึ่งไปยังอีกตัวกลางหนึ่ง ซึ่งมีอัตราเร็วของแสงต่างกัน ถ้าแสงเคลื่อนที่จากตัวกลางที่อัตราเร็วของแสงมากกว่าไปยังตัวกลางที่อัตราเร็วของแสงน้อยกว่า รังสีหักเหเบนเข้าหาเส้นแนวฉาก ดังภาพที่ 1 แต่ถ้าแสงเคลื่อนที่จากตัวกลางที่อัตราเร็วของแสงน้อยกว่าไปยังตัวกลางที่อัตราเร็วของแสงมากกว่า รังสีหักเหจะเบนออกจากเส้นแนวฉากดังภาพที่ 2

ipst.me/10583

ipst.me/10584

ภาพที่ 1 การหักเหของแสงเมื่อแสงเคลื่อนที่จากตัวกลางที่อัตราเร็วของแสงมากกว่าไปยังตัวกลางที่อัตราเร็วของแสงน้อยกว่า

ภาพที่ 2 การหักเหของแสงเมื่อแสงเคลื่อนที่จากตัวกลางที่อัตราเร็วของแสงน้อยกว่าไปยังตัวกลางที่อัตราเร็วของแสงมากกว่า

การหักเหของแสงส่งผลต่อการมองเห็นสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ถ้าเรามองวัตถุที่อยู่ในน้ำ เช่น ปลาที่อยู่ในน้ำ เราจะเห็นปลาไม่ตรงกับตำแหน่งที่แท้จริง เนื่องจากแสงจากปลาเคลื่อนที่ไปทุกทิศทาง ส่วนหนึ่งจะทะลุออกไปในอากาศด้วยมุมตกกระทบที่

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1

91

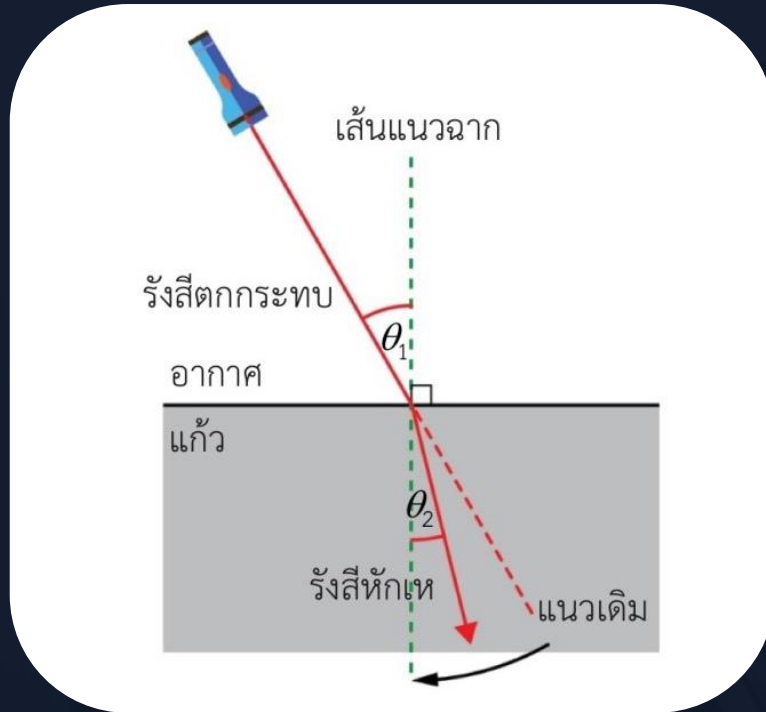

ดาวน์โหลดใบความรู้ได้จาก www.dltv.ac.th

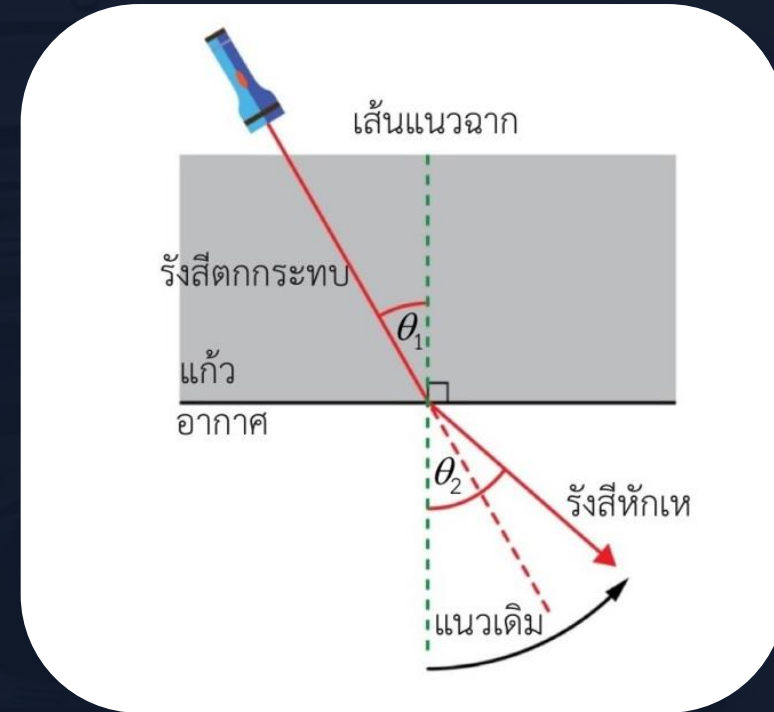

ใบความรู้ที่ 1

การหักเหของแสง

ภาพที่ 1 การหักเหของแสงเมื่อแสงเคลื่อนที่จากตัวกลางที่อัตราเร็วของแสงมากกว่าไปยังตัวกลางที่อัตราเร็วของแสงน้อยกว่า

ภาพที่ 2 การหักเหของแสงเมื่อแสงเคลื่อนที่จากตัวกลางที่อัตราเร็วของแสงน้อยกว่าไปยังตัวกลางที่อัตราเร็วของแสงมากกว่า

ใบความรู้ที่ 1

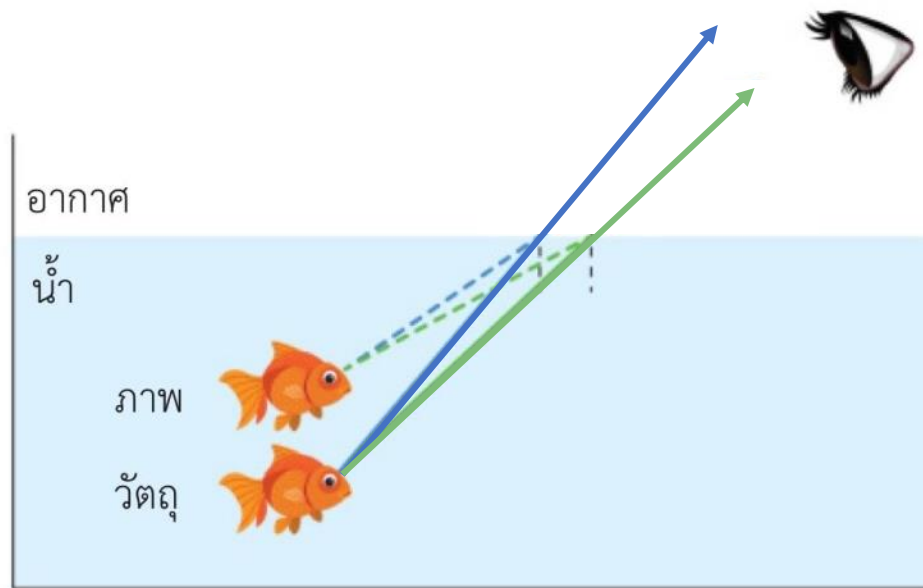
การหักเหของแสง

ใบความรู้ที่ 1

การหักเหของแสง

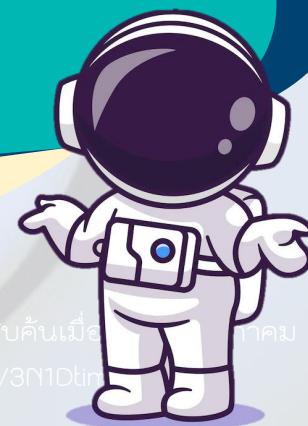
ภาพที่ 3 ภาพที่มองเห็นปลาที่อยู่น้ำ

คำถามท้ายกิจกรรม

การหักเหของแสงส่งผลต่อการมองเห็นสิ่งต่าง ๆ
รอบตัวเราอย่างไร

สรุปบทเรียนในวันนี้

แสงเคลื่อนที่จากตัวกลางหนึ่งไป
อีกตัวกลางหนึ่ง อัตราเร็วของแสงจะเปลี่ยนไป
ซึ่งแสงอาจเปลี่ยนทิศทางการเคลื่อนที่ได้
เรียกว่า การหักเหของแสง

สรุปบทเรียนในวันนี้

ถ้าแสงเคลื่อนที่จากตัวกลางที่แสงมีอัตราเร็วน้อยกว่า
ไปยังตัวกลางที่แสงมีอัตราเร็วมากกว่า
รังสีหักเหจะเบนออกจากเส้นแนวฉาก
มุมหักเหของแสงจะกว้างกว่ามุมตกกระทบ

สรุปบทเรียนในวันนี้

ถ้าแสงเคลื่อนที่จากตัวกลางที่แสงมีอัตราเร็วมากกว่า
ไปยังตัวกลางที่แสงมีอัตราเร็วน้อยกว่า
รังสีหักเหจะเบนเข้าหาเส้นแนวฉาก
มุมหักเหของแสงจะกานน้อยกว่ามุมตกกระทบ

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง การหักเหของแสง (2)

สิ่งที่ต้องเตรียม

1. ใบกิจกรรมที่ 2 การสะท้อนกลับหมดของแสงเป็นอย่างไร
2. ใบงานที่ 2 การสะท้อนกลับหมดของแสงเป็นอย่างไร
3. ใบความรู้ที่ 2 การสะท้อนกลับหมดของแสง

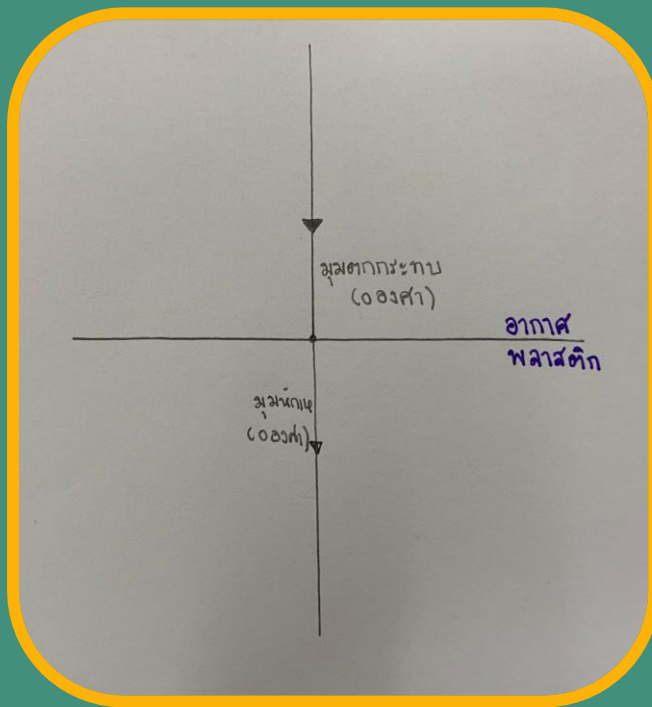
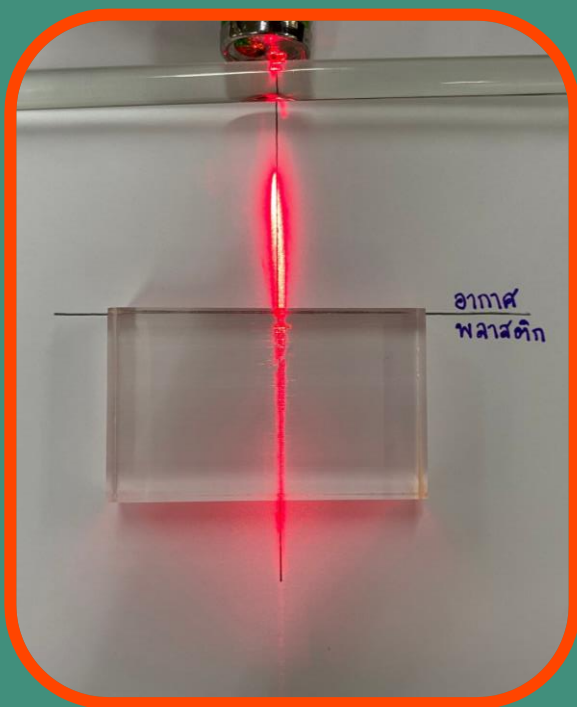
สามารถดาวน์โหลดได้จาก www.dltv.ac.th

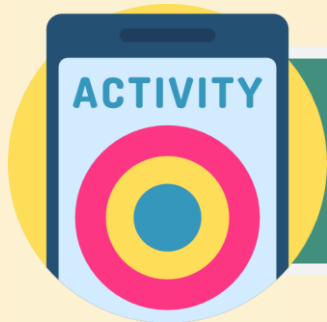

ผลการทำกิจกรรม

เมื่อแสงเคลื่อนที่จากอากาศสู่พลาสติก

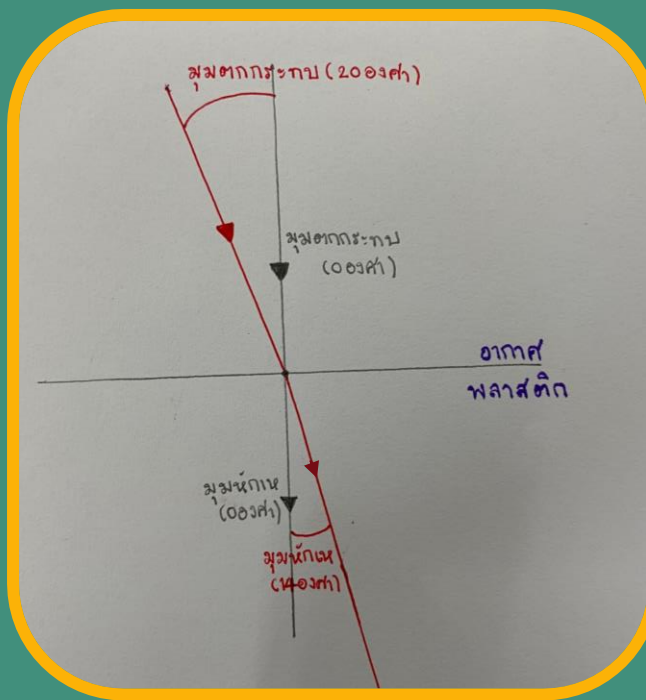
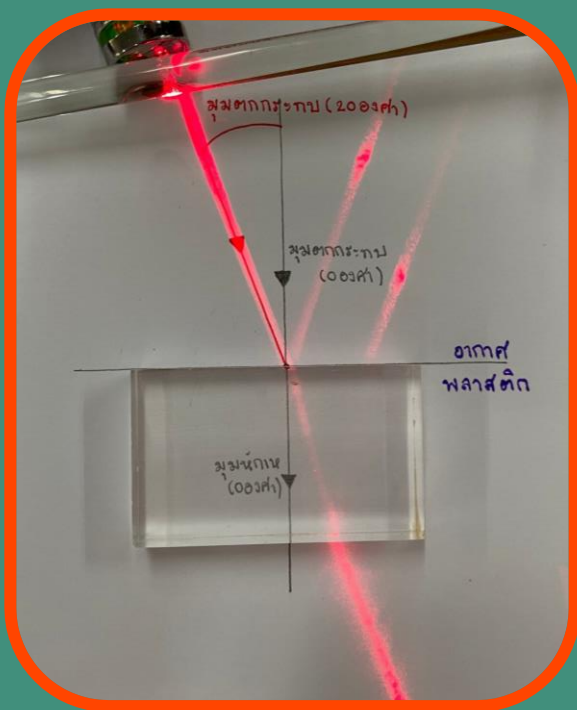
มุมตกกระทบ เท่ากับ 0 องศา

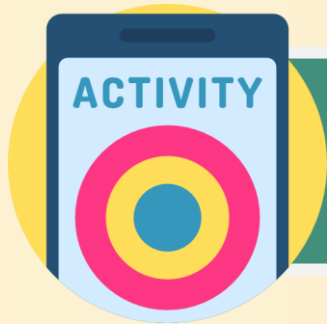

ผลการทำกิจกรรม

เมื่อแสงเคลื่อนที่จากอากาศสู่พลาสติก มุมตกกระทบ เท่ากับ 20 องศา

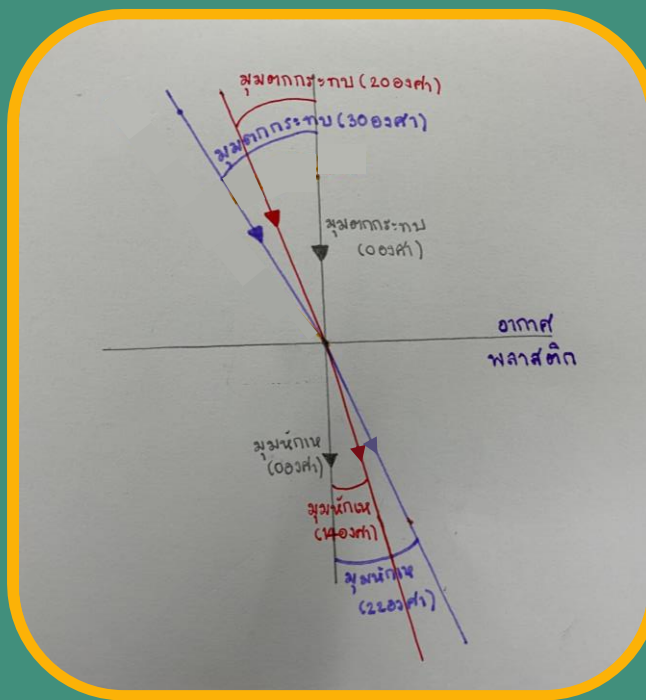
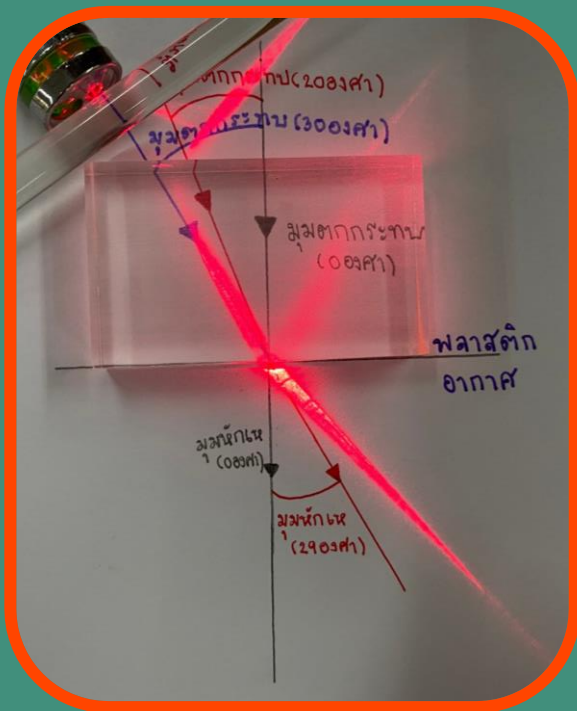

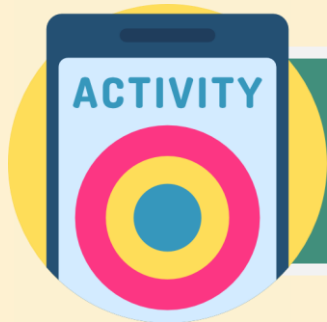

ผลการทำกิจกรรม

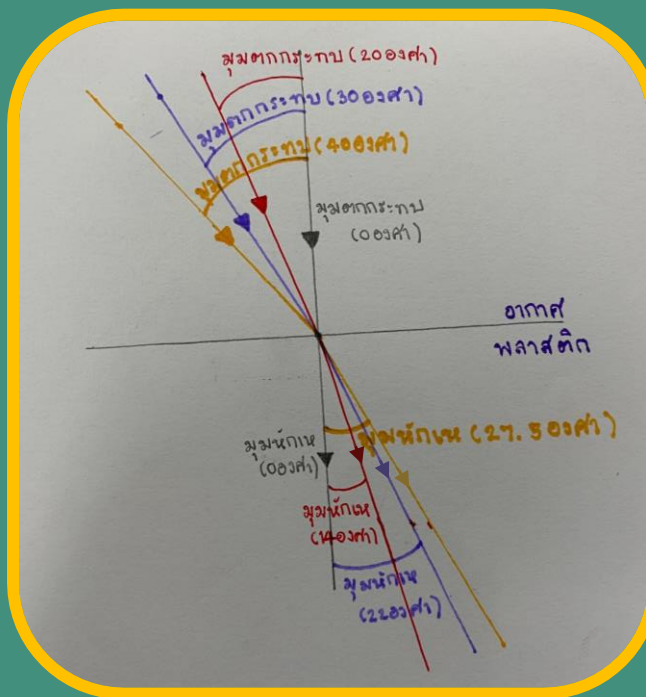
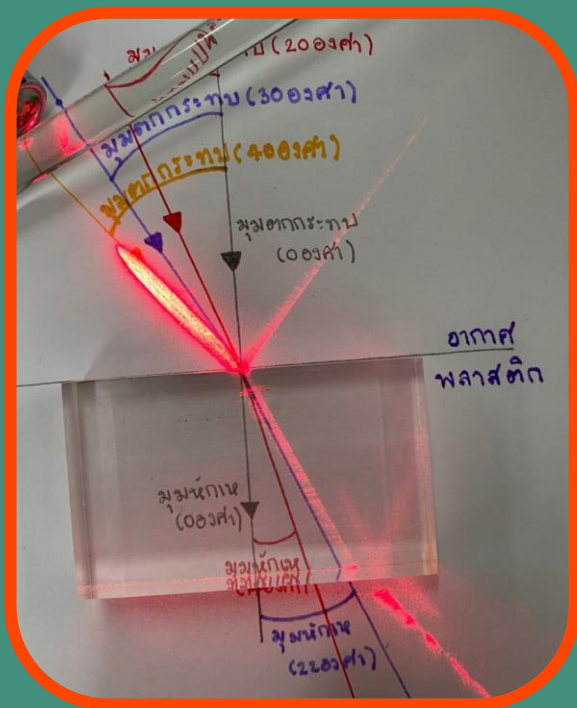
เมื่อแสงเคลื่อนที่จากอากาศสู่พลาสติก มุมตกกระทบ เท่ากับ 30 องศา

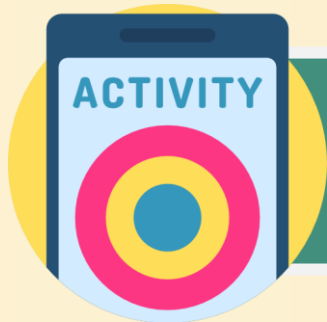

ผลการทำกิจกรรม

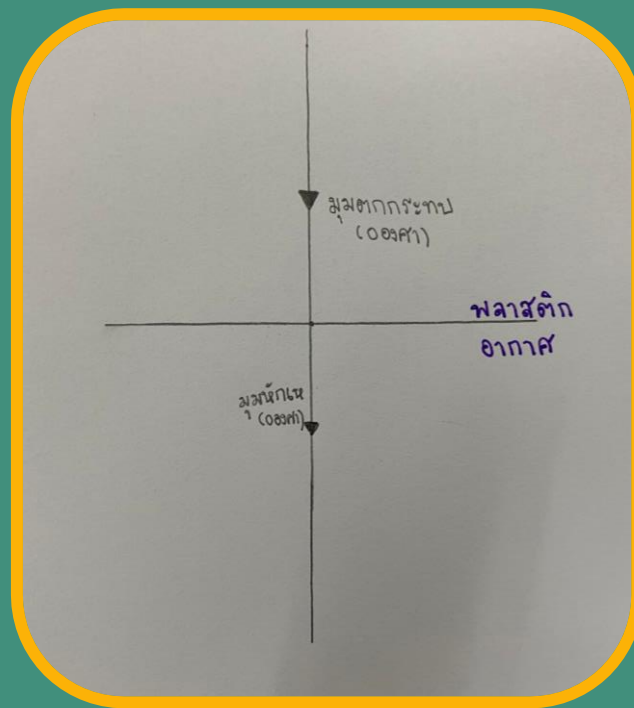
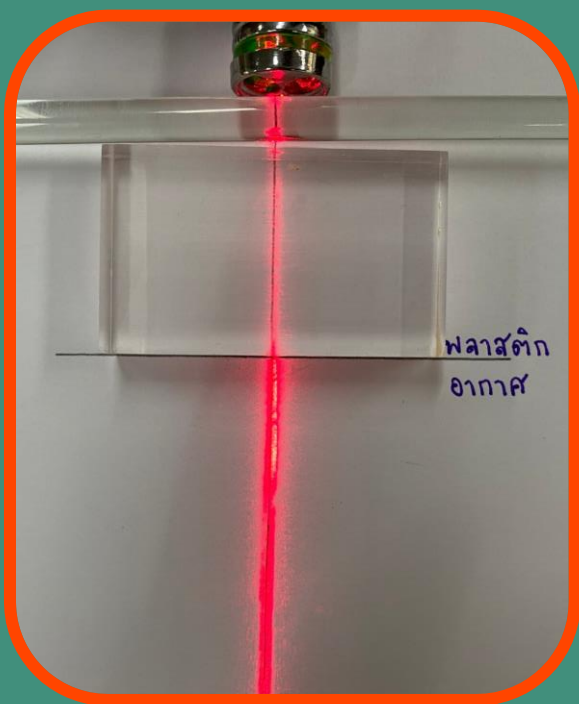
เมื่อแสงเคลื่อนที่จากอากาศสู่พลาสติก มุมตกกระทบ เท่ากับ 40 องศา

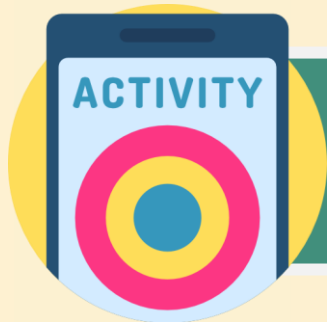

ผลการทำกิจกรรม

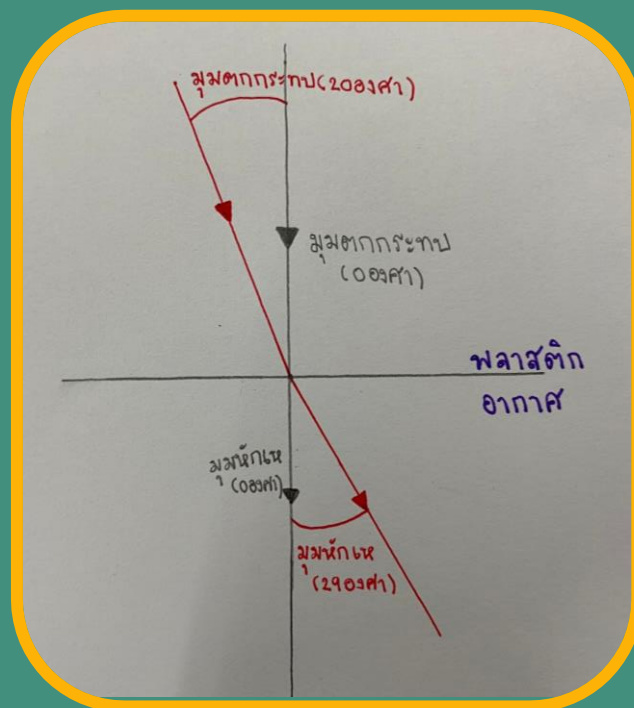
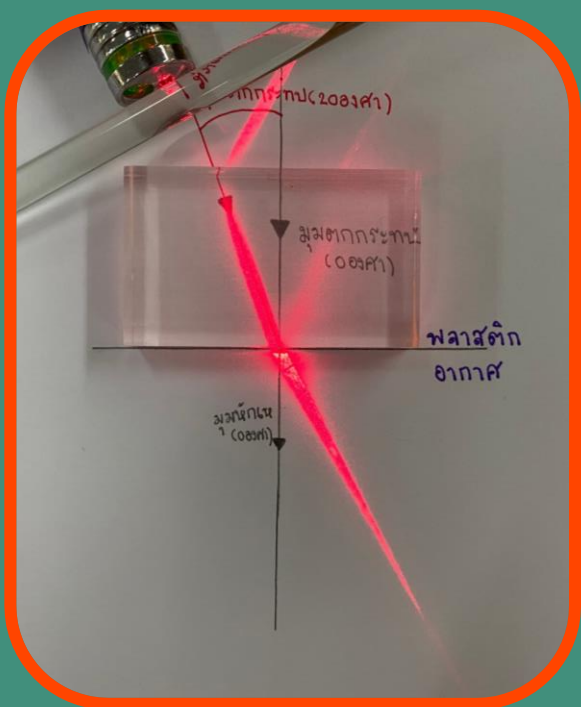
เมื่อแสงเคลื่อนที่จากพลาสติกออกสู่อากาศ มุมตกกระทบ เท่ากับ 0 องศา

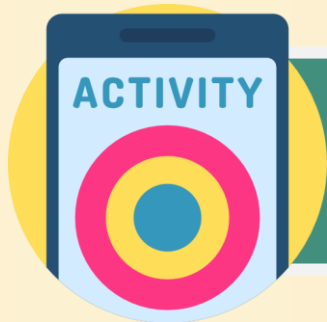

ผลการทำกิจกรรม

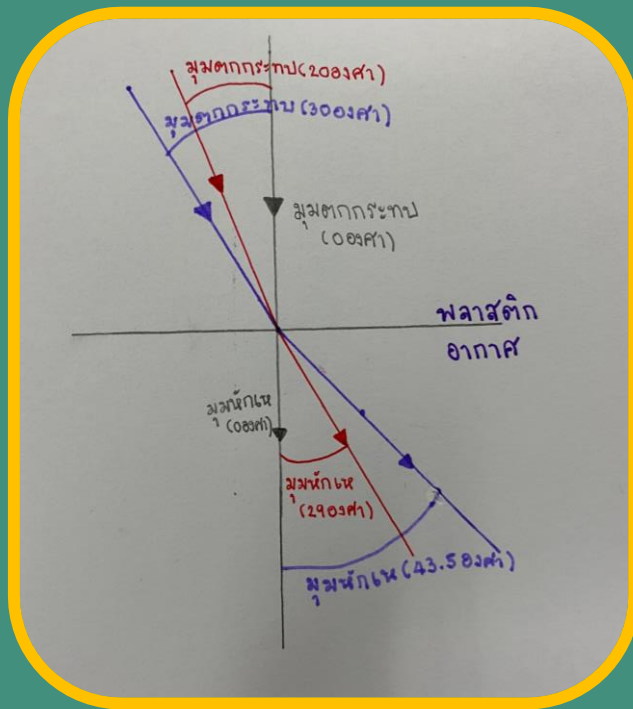
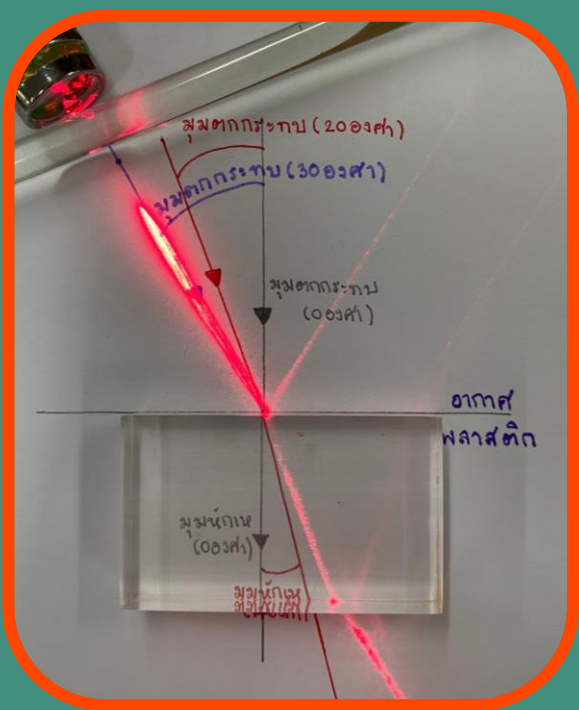
เมื่อแสงเคลื่อนที่จากพลาสติกออกสู่อากาศ มุมตกกระทบ เท่ากับ 20 องศา

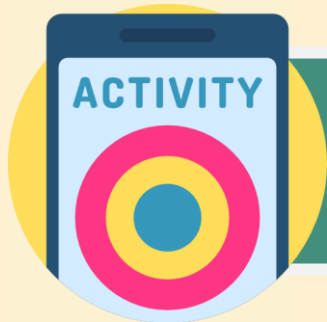

ผลการทำกิจกรรม

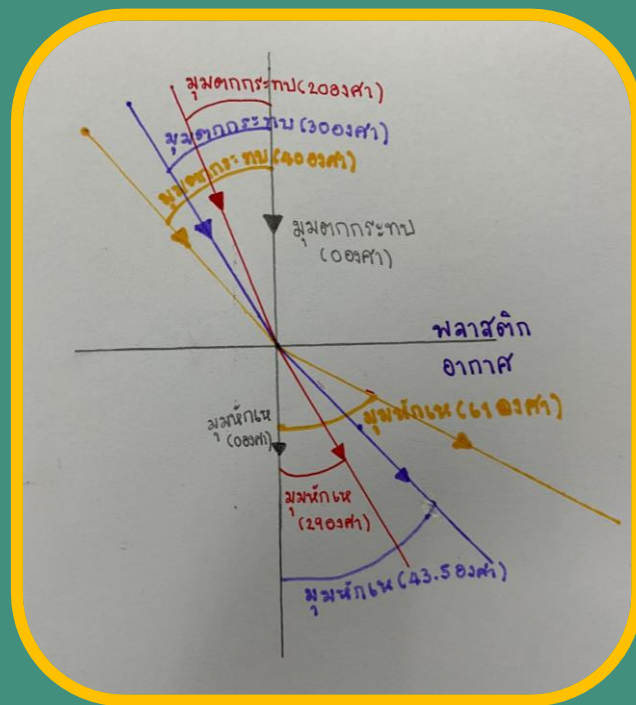
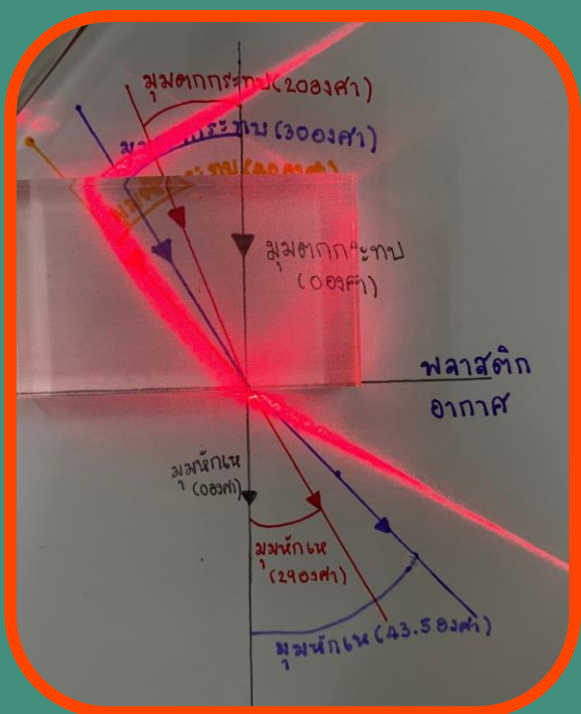
เมื่อแสงเคลื่อนที่จากพลาสติกออกสู่อากาศ มุมตกกระทบ เท่ากับ 30 องศา

ผลการทำกิจกรรม

เมื่อแสงเคลื่อนที่จากพลาสติกออกสู่อากาศ มุมตกกระทบ เท่ากับ 40 องศา

ผลที่ได้

จากการทำกิจกรรม

